

hjemme med Udenrigsministeriets Budget i Sverige, er det meget rigelige Beløb, der stilles til Raadighed for Udenrigsministeriet, ogsaa efter det foreliggende Forslag, som det fremtræder nu.

Jeg skal derefter tillade mig kort at begrunde de Underændringsforslag, jeg har stillet. Underændringsforslag Nr. 1 til § 1 under I. Afsnit gaar ud paa at nedlægge Stillingen som Direktør for Udenrigsministeriet og genindføre den tidligere Ordning, hvorefter Udenrigsministeriet deltes i to Departementer. Med dette Underændringsforslag giver jeg Udtryk for den Opfattelse, mit Parti hele Tiden har haft af denne Sag, og som jeg nærmere motiverede under Forhandlingerne i dette høje Ting angaaende den nugældende Lov om Udenrigstjenesten. Men medens mit Partis Stilling til Direktørspørgsmaalet altsaa har været og fremdeles er uforændret, har ellers Meningerne om, hvorvidt det kunde anses for hensigtsmæssigt og formaalstjenligt at have en Direktør for Udenrigsministeriet, skiftet paa en højst besynderlig Maade.

Indtil 1908 havde man en Direktør, men i den Kommissionsbetænkning, der fik afgørende Indflydelse paa Nyordningen af 1908, blev det med gode og vægtige Grunde tilraadet at nedlægge Direktørstillingen. Hvad man navnlig henviste til, var, at Udenrigsministeriets Virkefelt var vokset saa stærkt, at Direktøren ikke længere kunde overkomme at sætte sig ind i alle de vigtige og vanskelige Sager, der fremkom. Det hed i Kommissionsbetænkningen: Mere end ønskeligt maatte han nøjes med de Oplysninger, han modtog fra det underordnede Personale, Ministeren saa igen med hans Andenhaandsviden. Paa denne utvivlsomt rigtige Opfattelse byggede man Nyordningen af 1908, hvorefter Udenrigsministeriet deltes i to Departementer og Direktørstillingen faldt bort. Denne Ordning beholdt man saa indtil 1921, og den stod sin Prøve Verdenskrigen igennem, under de vanskeligst tænkelige Forhold.

Ikke desto mindre besluttede man i 1921 at genoprette Direktørposten, og naar man saa spørger, med hvilken Begrundelse man gjorde det, ja, saa er der ikke andet at svare dertil, end at man gjorde det med den Begrundelse, at nu var Udenrigsministeriets Virkefelt yderligere vokset, nu havde man langt flere, mangeartede og indviklede Sager at tumle med, end Tilfældet var i 1908. I 1908 kunde Direktøren ikke overkomme at sætte sig ind i Sagerne, fordi deres Antal voksede ham over Hovedet, men nu, da Arbejdsfeltet yderligere var udviklet i en

saa overordentlig Grad, som det med Rette blev fremhævet af Kommissionen, nu skulde han sagtens kunne overkomme det og holde alle Traadene i sin Haand!

Jeg maa sige, at jeg for mit Vedkommende ikke fatter Logikken i denne Betragtningensmaade. Jeg skønner ikke rettere end, at netop Tilvæksten i Arbejdsfeltet maatte tjene til at skærpe Erkendelsen af, at Tvedelingen burde opretholdes, da Udviklingen saa klart og stærkt havde vist, at der nu langt mindre, end Tilfældet vilde have været i 1908, var nogen rimelig Grund til at sætte en Direktør i Spidsen for Udenrigsministeriet, med andre Ord at føre Tjenestemandshierarkiet lige op til Toppen.

Men hertil kommer, hvad jeg lægger særlig Vægt paa, og hvad jeg ogsaa har fremhævet i min Mindretalsbetænkning, at det af politisk-parlamentariske Grunde vil være rigtigt, for ikke at sige paakrævet, at Direktørstillingen nedlægges. Hvis en Direktør trods Arbejdets Omfang og Sagernes Mængde alligevel maatte formaa saa nogenlunde at samle alle Traadene i sin Haand, vil det vanskeligt kunne undgaas, at han bliver Udenrigsministeriets faktiske Leder. Men den ansvarlige Minister faar derved en lidet misundelsesværdig Stilling; han har jo alene Direktøren at holde sig til.

Maaske vil man indvende — jeg har hørt den Indvending før —, at Ministeren kan raadføre sig, med hvilken Tjenestemand i Udenrigsministeriet han efter Omstændighederne maatte finde Anledning til; han er ikke bundet til alene at gaa til Direktøren. Teoretisk set kan denne Betragtningensmaade gøres gældende; men jeg gad vide, om man tror, at det i Virkeligheden gaar saaledes til, at Ministeren raadfører sig med Fuldmægtige, med den ene eller den anden, som det nu i givet Tilfælde passer ham, og ikke henvender sig til Direktøren, eller i hvert Fald at det ikke er med Direktøren, de afgørende Konferencer føres. Men sæt, at det gik til paa den Maade, sæt, at Ministeren Gang paa Gang fandt, at der var andre Tjenestemænd indenfor Ministeriet, som han var bedre tjent med at raadføre sig med, saa forekommer det mig, at Direktørens Stilling vilde blive fuldkommen uholdbar, og man vilde derigennem faa et nyt Bevis for, at saa var han ganske overflødig, saa var der i Virkeligheden ikke Brug for ham. Og det vilde jo være meget uheldigt, hvis noget saadant en Gang i Tiden skulde indtræde.

Den faste Regel vil imidlertid utvivlsomt være, at Ministeren alene har Direktøren at henvende sig til, naar det drejer sig om de store, de vanskelige, de afgørende Spørgs-